گزارش

دستیار رئیس‌جمهور در پیگیری حقوق و آزادی‌های اجتماعی:

شرایط مادر قمی که نگران فرزندش است قابل درک است

انتشار فیلمی از درگیری دیگری بر سر پوشش زنان، این بار در قم، بار دیگر موضوعات داغ یک سال گذشته را بر سر زبان‌ها انداخته است. بر اساس فیلمی که منتشر شده، در یکی از درمانگاه‌های شهر قم مادری با نوزاد در آغوشش با تکیه به یکی از ستون‌های بیمارستان، نشسته و احتمالا در حال شیردهی به نوزاد است. کمی این‌سوتر یک روحانی به‌صورت مخفیانه از این مادر و فرزندش تصویربرداری می‌کند.

بر اساس اطلاعاتی که تاکنون داریم، نمی‌دانیم این روحانی از این خانم برای پوشش تصویربرداری کرده یا بابت شیردهی به نوزادش. به هر روی زن جوان متوجه این موضوع می‌شود و این آغاز یک درگیری لفظی و بعد فیزیکی است که در آن زن جوان و برخی زن‌های دیگر حاضر در درمانگاه، به فرد روحانی می‌گویند به چه دلیلی بی‌اجازه تصویربرداری کرده است و از او می‌خواهند گوشی تلفن همراهش را نشان دهد و روحانی هم امتناع می‌کند. صحنه‌های عصبانیت شدید مادری نگران نوزادش که به یک درمانگاه رفته و با این رفتار از سوی یک روحانی مواجه شده، در روزهای اخیر واکنش‌های فراوانی را به همراه داشته است.

در ساعات اولیه بعد از انتشار ویدئو، چند کانال خبری گمنام قمی در پیام‌رسان‌های داخلی ادعا کردند زن حاضر در فیلم به همراه عوامل بیمارستان دستگیر شده‌اند. این کانال‌ها دستگیری عوامل درمانگاه و ابطال مجوزشان را به انتشار این فیلم مرتبط دانسته بودند. اما ابتدای روز گذشته دادستان قم در گفت‌وگو با ایسنا این ماجرا را تکذیب کرد. حجت‌الاسلام‌والمسلمین غریب، دادستان قم، در رابطه با ویدئوی منتشرشده در فضای مجازی درخصوص درگیری بین یک خانم و فردی روحانی در یک درمانگاه اظهار کرد: تاکنون کسی دستگیر نشده و در ارتباط با این موضوع پرونده قضائی تشکیل شده است.

یکی از مهم‌ترین واکنش‌ها به این ماجرا، روز گذشته از سوی سکینه‌سادات پاد، دستیار رئیس‌جمهور در پیگیری حقوق و آزادی‌های اجتماعی بود که در خلال نشست خبری به این ماجرا هم اشاره کرد. دستیار رئیس‌جمهور در پیگیری حقوق و آزادی‌های اجتماعی در پاسخ به خبرنگاری درباره فیلم درگیری یک خانم با فرد روحانی در درمانگاه قم، اظهار کرد: این فیلم کامل نبود، اما از کلیت آن و دوقطبی ایجادشده متأسفم؛ خشونت کلامی، مواجهه نازیبایی است. هرچند بازداشت آن زن تکذیب شد، اما موضوع را پیگیری می‌کنم. اینکه دو طرف با خشونت با هم صحبت می‌کنند خوب نبود و مواجهه طرفین با هم نازیباست. شرایط آن مادر که نگران فرزندش است، قابل درک است و شاید همین موضوع را قابل توجیه کند، اما چه شده که روحانی طلبه برای امر به معروف، فیلم می‌گیرد و... این موضوع نیازمند آسیب‌شناسی جدی است و قطعا به دو طرف نقد داشته و سعی دارم این گفت‌وگوها را به سمت آرامی پیش ببرم. وی تأکید کرد: باید با هم حرف بزنیم؛ چون مردمی هستیم که نه یک‌روزه با حجاب و نه یک‌روزه بی‌حجاب شده‌ایم. با نوع مواجهه خود نباید خشونت ایجاد کنیم و باید دراین‌باره بیشتر فکر کنیم.

کامبیز نوروزی، حقوق‌دان نیز از دیگر چهره‌هایی بود که به این فیلم واکنش نشان داد. آقای نوروزی در واکنش به ویدئوی منتشرشده از دعوای یک زن و یک روحانی در درمانگاه قم، در کانال تلگرامی خود نوشت: «فیلم درگیری یک طلبه جوان با زن جوانی که فرزند بیمارش را به بیمارستان برده، دردناک و نگران‌کننده است. دعوا بر سر عکس یا فیلمی است که گویا آن طلبه از ظاهر مادر جوان گرفته است و زنان جوان دیگری هم به حمایت از مادر جوان می‌پردازند. در این ماجرا مهم نیست کدام طرف مقصر است. چه‌بسا که در این دعوا و دعواهای مشابه، تقصیر اصلی گردن هیچ‌یک از دو طرف نیست.

مهم‌تر، چیز دیگری است. تقصیر اصلی بر عهده سیاست‌های دولت، حمایت‌های برخی دستگاه‌های مسئول، قانون‌گذاری‌های غلط و رفتارهای غیرقانونی گروه‌های فشاری است که زمینه را برای به جان هم افتادن مردم آماده کرده‌اند. این نوع دعواهای کینه‌ساز در مسئله زنان کم نیستند. وظیفه حکومت‌ها ایجاد نظم و صلح و امنیت در جامعه است و از بین بردن زمینه‌های نزاع بین افراد. کاشتن بذر کین و نفرت و نزاع کار حکمرانی عاقلانه نیست».

گزارش «شرق» از مدارسی که با گذشت ۶ ماه از سال هنوز معلم ندارند

اجازه؛ ما هنوز معلم نداریم

غزل ایمانی: «همیشه برای ما دانش‌آموزان روستا آغاز سال تحصیلی عطر و بوی خاصی دارد. حضور آقا معلم در کلاس درس، بوی دفتر و کتاب نو، همهمه همکلاسی‌ها در حیاط و دیوار ریخته مدرسه. همه و همه‌اش جذاب و دلنشین به نظر می‌رسد. اما امسال طور دیگری شروع شد. روز اول آقا معلم سر کلاس نیامد و ناظم جایش را گرفت. وقتی گلایه کردیم، گفتند نگران نباشید به‌زودی می‌آید. حالا شش ماه از آن فردای موعود گذشته و هیچ معلمی سر کلاسمان حاضر نشده است. برخی از همکلاسی‌هایم دیگر به مدرسه نمی‌آیند و برخی یک در میان حضور دارند. هیچ چیزی برای سال جدید یاد نگرفتیم، چون معلمی نداشتیم». این جملات بخشی از حرف‌های حسین، دانش‌آموز پایه هشتم یکی از روستاهای محروم در خراسان رضوی است. کمبود معلم و پرکردن کلاس‌های درس، چندین سال است که دغدغه مدیران آموزش و پرورش شده و ظاهرا فقط در حد دغدغه باقی مانده است؛ چراکه ظاهرا گامی برای رفع این معضل برداشته نمی‌شود. در سال تحصیلی جدید برخی کلاس‌های درس چه در پایتخت، چه در برخی استان‌ها و به‌خصوص مناطق دورافتاده و محروم که کمتر صدایشان به گوش مسئولان می‌رسد، بدون معلم یا با حضور معلم‌های غیرتخصصی یا در برخی موارد با حضور والدین شروع به کار کردند. بی‌برنامگی آموزش و پرورش در جذب و توزیع نیروی انسانی و بدعهدی این وزارتخانه به وعده‌های مالی از جمله پرداخت حقوق معلمان حق‌التدریسی و... مهم‌ترین عوامل این اتفاق است.

سال‌ها پیش کارشناسان حوزه آموزش و پرورش درباره بازنشستگی خیل عظیمی از معلمان هشدار داده بودند و ازاین‌رو وزارت عریض و طویل آموزش و پرورش باید با برنامه‌ریزی مدون به این بحران نمی‌رسید و به‌راحتی از کنار آن عبور می‌کرد. ولی این‌طور نشد. این وزارتخانه پس از مواجهه با بحران، تلاش کرد بخشی از این کسری‌ها را از طریق معلمان موظفی در قالب اضافه‌کار، نیروهای خرید خدمت و به‌کارگیری بازنشستگان جبران کند که آن‌هم به دلیل خلف وعده در پرداخت مطالبات به نتیجه نرسید. چندی پیش علی فرهادی، معاون برنامه‌ریزی و توسعه منابع وزارت آموزش و پرورش درباره پرداخت حق‌التدریس معلمان اظهار کرد مهر امسال ۳۴ هزار معلم بازنشسته اضافه تدریس و ۸۴ هزار معلم شاغل ساعات حق‌التدریس برداشتند. در بهمن ماه، دو ماه از مطالبات حق‌التدریس و تا پایان اسفند یک ماه دیگر از این مطالبات پرداخت خواهد شد و تلاش می‌شود تا قبل از پایان سال تحصیلی کل مطالبات حق‌التدریس معلمان تسویه شود. این در حالی است که به گفته معلمان معترض، معلمان شاغل و بازنشسته بابت ساعات حق‌التدریس ماه‌های مهر تا بهمن ۱۴۰۲ هنوز رقمی را دریافت نکرده‌اند. علاوه بر این معلمان خرید خدمات آموزشی که جزء معلمان غیررسمی هستند، از ابتدای مهر تا به امروز بدون حقوق و بیمه و قرارداد در مدارس مشغول به تدریس هستند. فرهادی پیش از این هم در آبان‌ماه از پرداخت حق‌التدریس معلمان هر دو ماه یک بار خبر داده بود. او گفته بود: «حق‌التدریس‌ها مثل اضافه‌کار کارمندان و طبیعی است که پایان هرماه حق‌التدریس را پرداخت کنیم. اگر این پرداخت نمی‌شود، ناظر به عدم تأمین به موقع اعتبار در آموزش و پرورش است. اگر به موقع تأمین اعتبار شود، انگیزه معلمان شاغل و بازنشسته در اخذ اضافه تدریس بالا می‌رود. امسال به نحوی برنامه‌ریزی کردیم تا بتوانیم به شرط تأمین اعتبار به موقع از سازمان برنامه و بودجه، حقوق حق‌التدریس‌ها را حداقل هر دو ماه یک بار پرداخت کنیم».

اما حسین مظاهری، معلم یکی از استان‌های شرقی کشور با اشاره به اینکه یک آموزگار حق‌التدریسی است، به «شرق» می‌گوید: «معلمان اضافه‌کاری ندارند. ازاین‌رو برخی معلمان در قالب حق‌التدریسی اضافه‌کاری می‌کنند تا بخشی از مشکلات معیشتشان را تأمین کنند».

او به کلاس‌های درس خالی از معلم اشاره می‌کند «تمام این مشکلات به دلیل بی‌برنامگی وزارت آموزش و پرورش است؛ زیرا این وزارتخانه از پیش با توجه به نمودار جمعیتی و نیروی به کار گرفته و نیروهای در آستانه بازنشستگی، می‌توانست ورودی دانشگاه فرهنگیان را بر همین اساس تنظیم و از مشکلات پیشگیری کنند. بخشی از این کمبود نیرو ازطریق ماده ۲۸ جبران شد و بخشی دیگر جبران نشده است. به همین دلیل وزارت آموزش و پرورش با به‌کارگیری نیروهای بازنشسته در اقدامی غیرقانونی با مبلغ ناچیزی آنان را مجددا مشغول به کار کرد». مظاهری ادامه می‌دهد که البته از مهر تاکنون هیچ پرداختی صورت نگرفته یعنی قریب به شش ماه است که پولی داده نشده است. بنا بوده هر دو ماه یک بار حق‌التدریس را واریز کنند. او که در چهار مدرسه مشغول به فعالیت و تدریس است، می‌گوید «به‌صورت دقیق از مدارسی که در آنجا درس می‌دهم، اطلاع دارم که تعدادی از معلمان حق‌التدریس، کلاس‌های درس را رها کردند و عملا کلاس‌ها خالی از معلم است. کلاس‌های این مدارس در یک ماه و نیم ابتدای سال هم معلمی نداشته‌اند. هر کلاس به‌صورت میانگین، ۳۵ دانش‌آموز دارد که کنترل‌کردن این تعداد دانش‌آموز بدون معلم بسیار سخت است و کادر مدرسه هم در این زمینه ناتوان شدند».

به گفته این معلم در برخی مدارس، مدیران از والدین دانش‌آموزان خواسته‌اند که سر کلاس درس به‌عنوان مبصر و مراقب حاضر شوند. در مقطع دبستان این اتفاق کمتر سبب آسیب و ناهنجاری شده است ولی در مقاطع متوسطه اول و دوم که پذیرش دانش‌آموزان کمتر است این اقدام، سبب نابسامانی‌هایی شده است. مظاهری معتقد است کسانی که در ستاد هستند، هیچ درکی از معلمی ندارند و از جاهای دیگر بدون سابقه معلمی آمدند و متوجه نیستند که چه آسیبی در حال رخ‌دادن است.

به گفته او تنها رابطه مفهومی که بین وزارتخانه و مدارس وجود دارد، مربوط به یک‌سری بخش‌نامه‌های ابتر است که دائم ارسال می‌شود و هیچ کارکردی جز هدررفت وقت کادر اجرائی مدارس ندارد. او با اشاره به اینکه آموزش و پرورش بدترین روزهایش را سپری می‌کند، می‌گوید «چه به لحاظ معیشت معلمان چه به لحاظ کیفیت محتوای آموزشی و چه به لحاظ انگیزه میان دانش‌آموزان و معلمان، این وزارتخانه در وضعیت نامناسبی قرار دارد». او درباره تبعات رفتن معلمان و خالی‌ماندن کلاس‌های درس می‌افزاید «این امر در اواسط سال تحصیلی، سبب افت شدید دانش‌آموزان آن‌هم در دروس پایه خواهد شد».

او به مشکلات به‌کارگیری معلمان در جاهای غیرتخصصی اشاره می‌کند و می‌گوید: «این قاعده غلط در آموزش و پرورش مرسوم و به‌صورت غیرقانونی در حال انجام است که مثلا معلم روان‌شناسی، دبیر دینی می‌شود؛ آن‌هم برای پرکردن خلأهایی که وجود دارد. از طرف دیگر از نیروهای غیرتخصصی برای دروس پایه و تخصصی استفاده می‌کنند که این امر سبب ضعف شدید تحصیلی دانش‌آموزان شده است. به‌کارگیری معلمان در حوزه‌های غیرتخصصی، سبب افزایش بی‌اعتمادی و بی‌احترامی میان دانش‌آموز و معلمان شده و حتی در برخی موارد منجر به برخورد فیزیکی میان آنها شده است. جالب است که بدانید برخی دانش‌آموزان به‌هیچ‌عنوان معلمان غیرمتخصص را نمی‌پذیرند و با حاضرنشدن در کلاس درس معترض می‌شوند».

او به راهکار موجود برای خروج از بحران اشاره می‌کند و می‌گوید البته راهکار شدنی وجود ندارد، زیرا در ۱۲ سال گذشته، نگاه مصرفی‌بودن به وزارت آموزش و پرورش بیشتر شده است. وقتی بحث حقوق و دستمزد مطرح می‌شود، می‌گویند آموزش و پرورش یک نهاد مصرفی است و نباید از حدی بیشتر به آن رسیدگی شود. تا زمانی که این نگاه برداشته نشود، این مشکلات هم ادامه دارد. افرادی که از جاهای دیگر به این وزارتخانه آمدند دغدغه اینجا را ندارند. بنابراین چه انتظاری از این افراد می‌توان داشت. قطعا در آینده با ضعف شدید تحصیلی و ناامیدی و افسردگی دانش‌آموزان مواجه خواهیم بود که تبعات و آسیب‌های اجتماعی جبران‌ناپذیری در پی خواهد داشت.

ح. عابدی یکی از مدیران مدارس قروه کردستان درباره تأخیر و تعلل در پرداخت مطالبات حق‌التدریسی‌ها به «شرق» گفت: «بنا بود مطالبات به معلمان پرداخت شود که با گذشت شش ماه هنوز خبری نشده است. آموزش و پرورش، دلیل عدم پرداخت را نبود بودجه و اعتبار بیان می‌کند. بنا بوده که هر دو ماه یک بار مطالبات پرداخت شود ولی این‌گونه نشد».

ح. مشهور یکی از معلمان خراسان رضوی نیز درباره عدم پرداخت مطالبات حق‌التدریسی‌ها از سوی آموزش و پرورش به «شرق» گفت: «از ابتدای مهر که به دلیل کمبود معلم، موضوع به‌کارگیری بازنشستگان و اضافه‌کار به همکاران موظفی در قالب حق‌التدریس از طرف آموزش و پرورش مطرح شد، بسیاری از همکاران به دلیل خلف وعده‌های بسیار و قول‌های دروغین آموزش و پرورش حاضر به همکاری نشدند و کلاس‌های زیادی بدون معلم ماند». به گفته این معلم همین اکنون در بسیاری از روستاهای محروم استان که والدین آنها دسترسی و ارتباطاتی ندارند، کلاس‌های درس بدون معلم مانده است و دانش‌آموزان در کلاس، بدون معلم می‌نشینند. به گفته مسئولان آن مناطق، نمره‌ای غیرواقعی برای آنها ثبت می‌شود. مهم‌ترین دلیل هم عدم پرداخت به موقع مطالبات است. این کار انگیزه معلمان را برای همکاری با آموزش و پرورش می‌گیرد.

به گفته این فعال صنفی حوزه معلمان، چند سالی است که برخی کلاس‌ها، بدون معلم مانده است زیرا پرداختی‌ها بسیار اندک هستند و همین اندک‌ها هم به موقع پرداخت نمی‌شود. در مناطق غیرمحروم کمتر این اتفاق می‌افتد؛ چراکه صدای اولیا به گوش مسئولان می‌رسد و آموزش و پرورش با ترفندهایی نبود معلم را به نوعی پوشش می‌دهد اما در مناطق محروم و دورافتاده این مشکلات روزافزون است.

حسین دانش‌آموز پایه هشتم یکی از روستاهای محروم خراسان رضوی آرزو می‌کند که بعد از تعطیلات عید معلم سر کلاسشان حاضر شود و دوباره صدای «اجازه آقا معلم من بگم...» در کلاس‌های این مدرسه طنین‌انداز شود.

خبر

رؤیت «گرگ» در دانشگاه علوم و تحقیقات؟

چند روز پیش اطلاعیه‌ای از سوی دانشگاه علوم و تحقیقات مبنی بر رؤیت گرگ در محوله این دانشگاه و ارائه توصیه‌هایی به دانشجویان هنگام تردد منتشر شد. محمد کرمی، رئیس اداره نظارت بر امور حیات وحش استان تهران، درباره علل مشاهده این گونه در یک زیستگاه انسانی به ایسنا گفت: با توجه به اینکه واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد در ارتفاعات شمال تهران واقع شده، نزدیک به زیستگاه حیات وحش از جمله ایستگاه برخی گوشتخواران مثل روباه، گرگ و شغال است. اگر گرگ در محیط دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات حضور پیدا کرده باشد، خیلی امر عجیبی نیست؛ چراکه آن منطقه نزدیک به ارتفاعات بالای هزار و ۹۰۰ متر است. او با بیان اینکه گرگ‌ها در این فصل ممکن است برای جست‌وجوی غذا، جفت‌یابی یا جفت‌گیری در مناطق دیگر از جمله مکان‌های مسکونی دیده شوند، گفت: با توجه به بارش برف در هفته‌های اخیر در ارتفاعات به‌ویژه ارتفاعات شمال تهران و دشواری شکار برای حیوانات در این وضعیت، آنها ممکن است مجبور شوند برای پیداکردن طعمه به زیستگاه‌های انسانی نزدیک شوند؛ البته گزارشی مبنی بر مشاهده گرگ در محوطه دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات به ما ارسال نشده است. رئیس اداره نظارت بر امور حیات وحش استان تهران با اشاره به احتمال رؤیت «گرگاس» در واحد علوم و تحقیقات گفت: «گرگاس» حاصل جفت‌گیری گرگ و سگ است و خیلی به گرگ شباهت دارد. پیشینه سگ‌ها به توله گرگ‌هایی برمی‌گردد که انسان به خاطر حمایت و نگهداری از دام‌ها در سال‌های دور از آنها استفاده می‌کردند؛ چون هم درنده‌خویی گرگ و هم حالت سگ را دارند. او تأکید کرد: باید تلاش کرد که گرگ و سگ جفت‌گیری نکنند، چون «گرگاس» برای ژن باارزش گرگ ایجاد مشکل می‌کند اما مهم‌ترین نکته این است که ما نمی‌توانیم از ورود حیوانات به زیستگاه انسانی جلوگیری کنیم.

رئیس اداره نظارت بر امور حیات وحش استان تهران اضافه کرد: واقعا نمی‌توان تشخیص داد که آیا حیوان مشاهده‌شده در محیط دانشگاه آزاد گرگ بوده یا گرگاس؟ اگر در این خصوص فیلم یا عکسی موجود باشد، کارشناسان حیات وحش سازمان حفاظت محیط زیست می‌توانند آن را تشخیص دهند. او اضافه کرد: اگر گونه مشاهده‌شده گرگ باشد و یک بار در محوطه دانشگاه تردد کرده باشد، جای نگرانی نیست ولی اگر حیوان با پای خودش از این منطقه نرود و آسیب و ضرر زیان متوجه انسان‌ها بشود، با هماهنگی تیم زنده‌گیری اقدامات لازم به عمل می‌آید.

جدول ۴۷۳۳ طراح: بیژن گورانی

افقی:
۱- قابلیت خم و راست‌شدن- دم‌بریده- پرشمارترین جانور اهلی در جهان ۲- اولین فیلم ناطق سینمای ایران- دارای پرونده کیفری به خاطر کارهای خلاف قانون ۳- در کبد تولید می‌شود- مقابل اکثریت- فکر و اندیشه ۴- زمان معین- زرشک- نمک ۵- نهیب- آماده و مهیا- علم به احکام شرع ۶- گذشته، سابق- تکراری- مخترع تلفن ۷- هنر ایجاد تصویر- از انواع عکاسی خبری- خروس مازندرانی ۸- زیر سر گذاشته بخوابید- برشته و کباب‌شده- تکیه‌کلام درویش ۹- زمین آماده کشت- جمع مکسر روح- معجون ۱۰- پستاندار اهلی با شاخ‌های خمیده- علم ستاره‌شناسی سنتی- اختراع‌کننده ۱۱- انواع خوراکی‌ها از قبیل آجیل و شیرینی- افراطی- تک‌خال ۱۲- اسم- لباس- لطیفه ۱۳- لباس رسمی و تشریفاتی- آفرین فرنگی- قیمت نامطلوب ۱۴- خط تصویری مصریان باستان- نمی‌بیند ۱۵- راه و روش- روزی‌دهنده- شبکه موقت آهنی برای کار در ارتفاع

عمودی:
۱- دنباله- پزشکی- شعور ۲- زرد کمرنگ- مشاور- موی صورت مردان ۳- خاندان پیامبر(ص)- دست روی چیزی کشیدن- پرنده‌ای خوش‌آواز ۴- دسته‌ای از مو در جلو پیشانی- بسیار آشکار- قلعه الموت را ویران کرد ۵- خاندان- در و پنجره بناهای قدیمی- روزها-کچل ۶- پروژکتور- حواله- مصیبت و گرفتاری ۷- جوشانده غلیظ‌شده آب کشک- جایگاه دوشاخه برق ۸- دین برتر- دورویی- سازگاری ۹- زمین کشاورزی بی‌مصرف‌مانده- رمان معمایی-جنایی از فریدا مک فادن، نویسنده آمریکایی ۱۰- گسترده‌ترین فلات جهان- ژانری در سینما- پروردگار یکتا ۱۱- بندگی- اجراکننده- رود جاری در خراسان‌شمالی- یک‌ویک ۱۲- از ادوات ورزش بدن‌سازی- صادق و بی‌ریا- کافر و ملحد ۱۳- شعر ستایش- نهم عربی- واحدی برای اندازه‌گیری مساحت زمین ۱۴- جوانمرد- حماقت- ارفاق ۱۵- مغرور- شجاع و جنگجو- شیوه رفتار

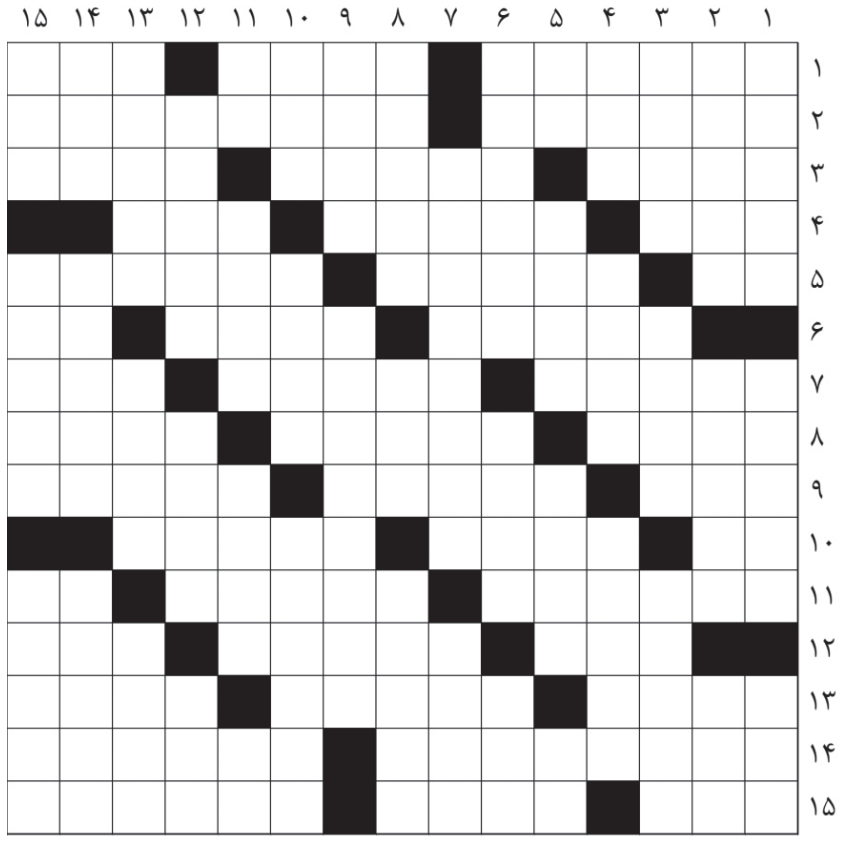

حل سودوکو ۳۷۲۸

۲	۸	۷	۶	۵	۱	۴	۹	۳
۱	۵	۴	۳	۹	۲	۶	۷	۸
۶	۹	۳	۴	۸	۷	۵	۱	۲
۷	۳	۱	۵	۶	۴	۲	۸	۹
۵	۴	۲	۸	۷	۹	۳	۶	۱
۸	۶	۹	۲	۱	۳	۷	۵	۴
۹	۲	۵	۱	۴	۶	۸	۳	۷
۳	۱	۸	۷	۲	۵	۹	۴	۶
۴	۷	۶	۹	۳	۸	۱	۲	۵

۷	۹	۵	۱	۶	۸	۲	۳	۴
۴	۶	۲	۷	۵	۳	۸	۱	۹
۱	۳	۸	۲	۴	۹	۵	۶	۷
۶	۲	۴	۸	۳	۷	۹	۵	۱
۳	۵	۷	۶	۹	۱	۴	۸	۲
۸	۱	۹	۴	۲	۵	۳	۷	۶
۵	۸	۱	۹	۷	۲	۶	۴	۳
۲	۷	۶	۳	۸	۴	۱	۹	۵
۹	۴	۳	۵	۱	۶	۷	۲	۸

حل جدول ۴۷۳۲

ک	ش	ا	ی	د	ن	ت	ا	چ	■	ن	م	ک	ر	۱
چ	ه	س	ر	ن	ب	ز	ر	د	د	و	ب	ز	ه	۲
ل	ی	ف	■	ن	ه	ر	و	■	غ	ل	ا	م	■	۳
■	د	ل	ت	ا	■	ی	ک	ت	ا	ه	ل	ک	و	۴
پ	ا	■	ا	س	ا	ن	■	ه	م	پ	ا	■	ر	۵
د	ن	د	ه	■	ر	ه	ا	ن	■	ز	ر	ف	■	۶
ر	■	و	ل	و	د	■	ق	ی	و	م	■	ل	ه	۷
ا	ت	ل	■	س	و	م	ا	ت	ر	ا	■	ن	و	۸
م	ش	ا	■	ا	ر	ا	م	■	د	ن	ا	■	ا	۹
■	ر	ب	ا	ط	■	ن	ت	ر	س	■	م	ی	خ	ک	۱۰
ن	ی	■	ح	ت	م	ی	■	س	ت	ا	ر	■	ر	ش	۱۱
ا	ح	م	د	■	خ	ل	غ	ی	■	ب	ا	ن	د	■	۱۲
ب	■	ح	ا	ل	ت	■	م	د	غ	ی	■	ت	م	ر	۱۳
غ	ی	ا	ت	ا	ل	د	ی	ن	ک	ا	ش	ا	ن	ی	۱۴
ه	ب	ل	■	ت	ف	ر	ق	■	س	ر	ک	ر	د	ه	۱۵

سودوکو سخت ۳۷۲۹

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو
۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۵	۷		۱			۹		
					۶	۷		
		۱	۳			۸		۴
		۵	۲					۸
		۹		۵		۱		
۲					۸	۵		
۱		۳			۵	۲		
		۷	۸					
		۸			۹		۷	۵

سودوکو ساده ۳۷۲۹

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو
سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

			۸			۴		
۸		۷		۵	۱	۲		
۴		۱		۹			۶	
	۳	۴	۹		۸	۶		۱
			۱		۵			
۷		۸	۶		۳	۹	۵	
	۸			۱		۷		۳
		۲	۵	۳		۸		۶
		۳			۹			